

FOSSBERG KRAFT AS
Handelandsvegen 75
5451 VALEN

Vår dato: 26.09.2019
Vår ref.: 201006451-38
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad
22959445/ajr@nve.no

NVEs vurdering av planendringssøknaden for Skjeggfoss kraftverk, Drangedal kommune i Telemark

Bakgrunn

Skjeggfoss fikk 31.03.2016 konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Skjeggfoss kraftverk i Loneelva i Drangedal kommune i Telemark. Fossberg Kraft AS tok over konsesjonen 25.09.2019. Fossberg Kraft AS mener at kostnadene til den konsesjonsgitte løsningen er for høye. Derfor søker de nå om en planendring for å kunne realisere en utbygging av kraftverket.

Planendringssøknaden

Fossberg kraft AS søker om endringer knyttet til dam, rørgate og kraftstasjonsplassering. Hovedårsaken til dette er at den opprinnelige, konsesjonsgitte løsningen gir for dårlig økonomi til å realisere prosjektet.

Dam

Tiltakshaver søker om å heve HRV ved inntaket til Skjeggfoss kraftverk fra kote 107,5 til kote 110. Dammen vil dermed bli høyere enn opprinnelig plan. Inntaket planlegges utført i armert betong med bunntappeluke og stengeventil i tilløpsrøret. Overløpet over sperredammen vil bli dimensjonert for 500-års flom samt klimapåslag. Dammen vil bli ca. 5 m høy. Kartet nedenfor viser oppdemt areal i en normalsituasjon med damkrone på kote 107,5 og kote 110.

Figur 1: Kartet til venstre viser oppdemming ved kote 107,5. Kartet til høyre viser oppdemming ved kote 110

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Rørgate

Det søkes om å legge om rørgaten i øvre del av traseen i forhold til opprinnelig plan. I forhold til opprinnelig plan trekkes rørgaten noe vekk fra skråningen ned mot elva. Rørgaten vil bli 125 m lang, og legges på vestsiden av elva. Røret skal være nedgravd på hele strekningen.

Kraftstasjonen

Planendringen innebærer å flytte kraftstasjonen ca. 100 m opp i vassdraget, slik at den ligger i et flomsikkert område. Endringen innebærer at trykkrøret forkortes med ca. 125 m i forhold til det konsesjonsgitte. Fra kraftstasjonen skal vannet føres tilbake til elva i en delvis lukket og åpent kanal. Utløpet til elva vil bli på samme sted som det konsesjonsgitte.

Økt kraftproduksjon

Økt fallhøyde sammen med annen type maskininstallasjon gjør at midlere årsproduksjon øker fra 4,5 GWh til 5,6 GWh.

Flom

Tiltakshaver har gjort beregninger som viser at ved kote 110 vil vannspeilet ved flom (Q500) kunne stå 1 m under nåværende laveste punkt på FV68.

Økonomi

Søker oppgir at Skjeggfoss kraftverk er et økonomisk marginalt prosjekt, og den konsesjonsgitte løsningen er beregnet til 6,02 kroner/kWh.

I tabellen nedenfor framgår utbyggingspris for forskjellige alternativ. Søker oppgir at det kun er alternativ 3, som tilsvarer planendringssøknaden, som er aktuelt å bygge ut.

Tabell 1: Utbyggingspris og byggekostnad for Skjeggfoss kraftverk

Alt.	Beskrivelse	Fallhøyde (m)	Produksjon (GWh)	Byggekost. (Mill kr.)	Spesifikk utbyggings- pris (kr/kWh)
1	«Som konsesjonsgitt»	21	4,5	27,04	6,02
2	«HRV 107,5, ny stasjonsplassering»	23	4,9	27,52	5,57
3	«HRV 110, ny stasjonsplassering»	25,5	5,5	27,28	4,97

Høring og behandlingsprosess

Saken ble sendt på høring 29.05.2019 til Drangedal kommune, Fylkesmannen, fylkeskommunen, Statens vegvesen, Skagerak energi og Drangedal e-verk. Høringsfristen var 21.06.2019. NVE var på befaringsreise sammen med søker den 18.06.2019. Nedenfor følger en oppsummering av mottatte høringsuttalelser. For fullstendig innhold i høringsuttalelsen viser vi til våre nettsider.

Telemark fylkeskommune har ingen spesielle merknader til planendringen, men har noen generelle kommentarer knyttet til automatisk freda kulturminner og regional plan for vannforvaltning. De understreker at dersom planendringen fører til at økologisk og/eller kjemisk tilstand i vannforekomsten forringes eller at miljømålene ikke nås, må vannforskriften § 12 legges til grunn ved vedtak. Videre

skriver de at de ikke kjenner til automatisk fredete kulturminner som kommer i konflikt med reguleringsplanforslaget/tiltaket.

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark mener at planendringene ikke øker konfliktnivået knyttet til utbyggingen. Det er satt vilkår om et vannslipp på 150 l/s om sommeren, og Fylkesmannen mener det må legges til rette for at fisk kan vandre opp til hølen under Skjeggfoss. De vil derfor anmode om at det blir gjort tiltak mellom samtløp kraftverk og hovedelva ved at det blir gravd en dypål på strekning slik at fiskepassasje blir mulig ved lav vannføring (minstevannføring om sommeren).

Drangedal Everk har følgende kommentarer angående nettsituasjonen i området:

- 1. Som NVE kjenner til er Tørdal Trafostasjon under bygging og ifølge Skagerak Nett AS som utbygger vi dette anlegget stå ferdig juni/juli 2020. Bygging av Tørdal Trafostasjon er en betydelig investering (kr 70-80 mill.) som blant annet er tiltenkt å ta imot produksjon fra Skjeggfoss og Lauvstad kraftverket.*
- 2. Som alle andre tiltak i 22KV distribusjonsnettet vil disse anleggene utløse krav om anleggsbidrag der vi må bygge nytt eller flytte våre anlegg for å gi plass til aktuelle anlegg. Når det gjelder Tørdal Trafostasjon har Skagerak Nett tidligere opplyst at det ikke kommer til å bli krevd anleggsbidrag for tilkobling av småkraft. Dette gjelder også 22KV kabel anleggene Drangedal everk har lagt klart opp mot Tørdal Trafostasjon. Altså vil det for Skjeggfoss og Lauvstad kraftverket kun utløse anleggsbidrag for selve tilkoblingen og eventuelle omlegginger av anlegg ute ved tiltaket noe tiltakshavere er godt kjent med.*
- 3. Frem til Tørdal Trafostasjon blir satt i drift neste år er det ikke nettkapasitet i 22KV-nettet til å ta imot Skjeggfoss og Lauvstad kraftverket.*

NVEs vurdering

NVE etterspurte i e-post den 28.06.2019 supplerende opplysninger om kostnadene knyttet til en utbygging, og ba om et kostnadsestimert for et alternativ med HRV på kote 107,5 med ny kraftstasjonsplassering. Som det framgår av tabell 1 har en slik løsning en utbyggingspris på 5,57 kr/kWh. Ved å heve dammen til kote 110 vil utbyggingsprisen bli 4,97 kr/kWh. Søker oppgir at hovedgrunnen til at utbyggingsprisen for alternativ 3 er mer gunstig er fordi økt trykk og effekt tillater en mer prisgunstig generatortype, som veier opp for kostnadene knyttet til en høyere dam. Søker understreker at det kun er alternativ 3 som tilfredsstiller selskapets interne lønnsomhetskrav for investering. NVE vil derfor kun vurdere dette alternativet.

I forhold til opprinnelig plan vil planendringen gi en høyere dam og et større oppdemt areal i inntaksmagasinet. Damhøyden vil bli på ca. 5 meter, og vil oppleves som et relativt stort teknisk inngrep i elven. Samtidig vil oppdemmingen i inntaksmagasinet føre til at et større areal av elvestrekket vil bli påvirket av en utbygging (se figur 1). Dette vil endre landskapet knyttet til inntaksområdet og elvestrekningen oppstrøms inntaket. NVE mener derfor at landskapet ved inntaksområdet i større grad blir berørt negativt av utbyggingen slik planendringen foreligger.

Avstanden mellom fylkesvegen og elva er kort oppstrøms enden av inntakskulpen, og det er viktig at det blir tatt hensyn til potensiell flomvannstand ved en gjennomføring av tiltaket. I søknaden oppgir søker at de har tatt hensyn til en 500 årsflom. Forhold som kan virke inn på fylkesveien må avklares med Statens vegvesen tidlig i en ev. detaljplanfase.

Under befaringen observerte vi stier og etablert fiskesteder langs elven. Disse vil bli demt ned med inntak på kote 110, og fiskestedene vil forringes. På grunn av bruksmerker i terrenget antar vi at området er noe brukt til fiske og lokalt friluftsliv. Samtidig har vi ikke mottatt høringsuttalelser som omtaler

fiske og brukerinteresser, og vi har ikke funnet informasjon om dette på Drangedal JFF sine hjemmesider. Vi har heller ikke mottatt høringsuttalelse fra Drangedal kommunen. På grunn av lite innspill i saken er ikke NVE kjent med at det finnes store fiskeinteresser i elva.

Med planendringen kan inngrepet knyttet til rørgaten reduseres, ved at man legger grøften bort fra elven. Det vil være behov for en del sprenging ved dammen uavhengig av alternativ. Slik vannveien er lagt fram i planendringssøknaden unngår man å legge rør i skråpartiet ned mot elven. NVE mener derfor at nytt forslag til vannvei vil redusere inngrepet knyttet til vannveien. I opprinnelig konsesjon ble det satt restriksjoner til anleggsbredden i øvre del av vannveien. NVE vil videreføre dette ved en ev. tillatelse til planendringen

NVE har ingen kommentarer til selve kraftstasjonsplasseringen og avløpskanalen. Dette legges innenfor området som allerede ville ha blitt berørt ved en utbygging av konsesjonsgitte løsning.

I influensområdet til kraftverket er det påvist ask (VU), barlind (VU), smånesle (VU). I konsesjonen ble det satt vilkår om at rørgate, vei og kraftstasjonsplassering skal besiktiges av biolog og at forekomster av rødlistearter skal merkes godt i forkant av anleggsarbeidet. NVE mener at dette fortsatt er et vilkår som vil gjelde ved en ev. tillatelse til planendringen siden rørgaten, vei og kraftstasjon fortsatt skal ligge i samme område som ved opprinnelig plan.

Annet

Fylkesmannen ber NVE om å vurdere tiltak mellom samløp kraftverksavløp og hovedelva ved at det blir gravd en dypål på strekning slik at fiskepassasje blir mulig ved lav vannføring (minstevannføring om sommeren). Det er ikke anadrom fisk eller storørret på utbyggingsstrekningen. Det er ørret i vassdraget, men siden fiskeinteressene på berørt strekning er begrenset ble ikke dette vektlagt i NVE sin avgjørelse i 2016. Dersom det viser seg av fisk vandrer svært dårlig på utbyggingsstrekningen etter en ev. utbygging åpner vilkårene i konsesjonen for at man kan gjøre biotopjusterende tiltak som tillater fisken å vandre på liten vannføring. NVE ser ikke behov for å pålegge dette på nåværende tidspunkt.

NVEs konklusjon

NVE mener at den omsøkte planendringen vil medføre endrede virkninger for landskapet ved inntaksområdet. NVE har samtidig ingen informasjon om at endringen vil berøre allmenne og private interesser utover det som allerede er konsesjonsgitt. NVE mener at kriteriene i vannressursloven § 25 er oppfylt. Etter vår vurdering er fordelene for allmenne og private interesser større enn ulempene ved tiltaket. NVE gir Fossberg kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å til å legge om vannveien i henhold til planendringssøknaden.

Merknader til NVEs vilkår

Vilkår i konsesjon av 31.03.2016, med tilhørende merknader, forblir uendret

Klageadgang

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jmfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser). En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Drangedal kommune
FYLKESMANNEN I VESTFOLD OG TELEMARK
Statens vegvesen - Region sør
Telemark fylkeskommune